

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Ataskaita už 2017 metus

2018-04-24

LIETUVOS MENO KŪRĖJŲ ASOCIACIJA 2017 METAIS

Lietuvos meno kūrėjų asociacijos prezidento Kornelijaus Platelio ataskaita už 2017 metus

2018-03-21, LMKA konferencija, Vilnius.

Priminsiu, kad 2017 metų konferenciją surengėme gegužės 2 d. 2017 metais įvyko 4 LMKA tarybos posėdžiai ir 3 pasitarimai. Finansinių metų pabaigoje Lietuvos meno kūrėjų asociaciją sudarė 12 narių – juridinių asmenų, turinčių meno kūrėjų organizacijos statusą. Asociacijoje dirbo 2 darbuotojai: prezidentas ir finansininkė.

Į Meno kūrėjų socialinės apsaugos programą, numatančią 1 MMA dydžio išmokas kūrybinių prastovų metu, kurias 3 mėnesius gali gauti laikinai dėl kokių nors priežasčių negalintis kurti menininkas, 2017 metais paremti 73 menininkai, jiems išmokėta 93.040 € (padidėjo 35 %) Valstybinio socialinio draudimo įmokų suma sudarė 1.613.797,61 € (bendras faktiškai draustų asmenų skaičius per metus, nepriklausomai nuo trukmės – 1646), privalomojo sveikatos draudimo įmokų suma sudarė 266.281,79 € (bendras faktiškai draustų asmenų skaičius per metus, nepriklausomai nuo trukmės – 971), t. y. 13 % (Sodra + PSD) daugiau negu 2016 metais. Socialiai apsaugotų meno kūrėjų skaičius ir paramos jiems apimtis padidėjo.

2017 metų Lietuvos meno kūrėjų asociacijos premija 2017-12-07 tarybos posėdyje paskirta architektūros studijos „Dviejų grupė“ architektams: **Gintarui Balčyčiui, Jurgitai Šniepienei, Kęstučiui Vaikšnorui, Pauliui Vaitiekūnui** „Už Kauno autobusų stoties meninę kokybę, istoriškai įprasminčius, šiuolaikiškus architektūrinius sprendimus kuriant demokratišką viešąją erdvę, išimenantį miesto ženklą.“

Europos menininkų tarybos (ECA) jokia veikla nevyko. Nario mokesčio už tuos metus nemokėjome. Panašu, kad ECA vadovybė, nesulaukusi daugumos ECA narių pritarimo, organizaciją likvidavo neatsižvelgdama į mūsų siūlymą vėl surengti konferenciją Vilniuje ir bandyti organizaciją atgaivinti.

2017 metais LMKA pagaliau gavo meno kūrėjų organizacijos statusą ir teisę teikti paraišką programai „**Meno kūrėjų organizacijų kūrybinių programų įgyvendinimas**“. Programos apimtis 2017-2020 metais padidinta iki 721 000 eurų

(pageidavome 724 000 eurų, kaip buvo žadėta perkeliant programą į LKT). Mes nuolat atkreipiame Kultūros ministerijos dėmesį, kad programa turi būti didinama kasmet, suteikus meno kūrėjų organizacijos statusą naujai organizacijai, bent jau minimalia 20 000 eurų suma, nes tą statusą įsakymu suteikia Kultūros ministras, pagal Meno kūrėjo ir Meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo tarybos rekomendacijas. Į šią tarybą 2017-03-20 LMKA tarybos posėdyje buvau deleguotas aš, tačiau mano kandidatūra pasirinkta nebuvo.

Į Lietuvos kultūros ir meno tarybą 2017-03-20 LMKA taryba delegavo mane, Joną Rudzinską ir Audronę Žigaitytę-Nekrošienę. Turiu pasakyti, kad iki šiol ši Taryba nesvarstė strateginių kultūros politikos klausimų, o tik rinko žmones į premijų skirstymo ar kitokias darbo grupes ar pati jas skirstė.

Į Profesionaliojo scenos meno įstaigų tarybą delegavome Joną Ramutį Rimeikį, Juozą Marcinkevičių, Ritą Petrauskaitę, Algirdą Janutą ir Liną Navickaitę – Martinelli.

LMKA tarybos deleguotas dalyvavau Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo tarybos darbe ir nepraleidau nė vieno posėdžio. Fondo veikla 2017 metais susilaukė kritikos daugiausia iš Periodinių kultūros ir meno leidinių programos dalyvių, ir tai paskatino Fondo pertvarką, kuri dabar vyksta ir kurioje LMKA aktyviai dalyvauja.

Taip pat mūsų tarybos deleguotas dalyvavau Lietuvos radijo ir televizijos tarybos darbe. Ten tebevadovauju Redakcinės politikos darbo grupei, turinčiai formuluoti bendrą nuomonę su LRT turiniu susijusiais klausimais. Ten taip pat nesu praleidęs nė vieno posėdžio.

Toliau dalyvavau Darbo grupės su smulkaus verslo apmokestinimu susijusiems klausimams nagrinėti prie LR Finansų ministerijos veikloje, kuri šiuo metu pasidarė labai vangiai – 2017 metais tebuvo vienas posėdis. Mano pasiūlymai mažinti mokesčius nuo autorinių atlyginimų nesulaukė Finansų ir kitų ministerijų atstovų pritarimo. Individuali veikla pagal pažymą būtų daugiau ar mažiau tinkama veiklos forma mažas pajamas gaunantiems meno kūrėjams, bet ja užsiimantis menininkas netenka teisės dalyvauti Meno kūrėjų socialinės apsaugos programoje. Tai daugelį menininkų atbaido imtis individualios veiklos. Finansų ministerija lyg ir pritartų tokiam veiksmui, tačiau Kultūros ministerija šioje srityje absoliučiai neveikli. Pastaroji sudarė darbo grupę Mokestinės aplinkos problemoms kultūros sektoriuje nagrinėti. Jai vadovauti paskyrė viceministrą Audronį Imbrasą. Mes užpildėme ministerijos prašomą formą ir į darbo grupę 2017-03-20 LMKA tarybos posėdyje delegavome Rasą Matulevičienę. Mano žiniomis, darbo grupė taip ir nebuvo susirinkusi, o viceministras pasitraukė. Dabar šį klausimą kuruoti paskirtas ministerijos kancleris Laimonas Ubavičius. Tikėkimės, su pavasariu ledai pajudės.

Tačiau minėtas klausimas – ne vienintelis. Manau, siekiant mažinti administracines išlaidas, mokesčius nuo autorinių sutarčių derėtų prilyginti individualios veiklos mokesčiams. Neskirstyti menininkų į dirbančius ir nedirbančius, nes visa autorinė veikla vyksta ne darbo metu. Kadangi menininkams pagal autorines sutartis atlyginimus moka juridiniai asmenys, būtų visai nesunku įpareigoti juos išmokant atlyginimą autoriui nuskaityti tuos 13,265 % ir iš karto sumokėti VMI ir Sodrai (skaičiuoklės internete pateiktos). Taip valstybė iš karto gautų, kas jai priklauso, o

menininkui nebereikėtų slėpti po intelektualinėmis paslaugomis, gaišti laiką ir švaistyti energiją buhalterijai. Tik jei menininko pajamos iš autorinės veiklos pasiektų 20 000 eurų per metus, jis privalėtų jas deklaruoti. Tačiau tai jau mūsų šių metų darbai.

Dalyvavau LR I ir II laipsnių valstybinių pensijų skyrimo komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbe. Esu ten, nes I laipsnio valstybines pensijas turi teisę gauti Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai, tačiau daugiausia laiko komisija praleidžia skirdama pensijas daugiavaikėms motinoms.

Dalyvavau Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos prie LR Seimo, Lietuvos kultūrai ir istorijai nusipelnusių asmenybių atminimo įprasminimo komisijos prie Kultūros ministerijos ir 2018 m. Londono knygų mugės darbo grupės darbe.

2017 metais LMKA savo teiktam projektui paramos iš Lietuvos kultūros tarybos negavo. LMKA premiją finansavo LATGA. Todėl ir toliau dirbome sumažintais atlyginimais ir kitomis administracinėmis išlaidomis. LMKA kartu su viešąja įstaiga „Pilietiškumo, demokratijos ir teisės programų centras“, Lietuvos žurnalistų sąjunga, Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Alumni draugija, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutu toliau Rytų Lietuvoje sėkmingai vykdė projektą „Pilietinės visuomenės stiprinimas per gebėjimą kritiškai vertinti informaciją“. Tam projektui karštai pritarė visos valdžios institucijos, bet jo finansavimas sumažėjo perpus. Teikėme paraiškas LR tautinių mažumų departamentui, gavome finansavimą, bet administracinėms išlaidoms jo panaudoti neturėjome teisės.

2017 liepos mėnesį LR Seimas priėmė įstatymo pataisas grąžindamas teisę dirbantiems pagal autorines sutartis nuo rugpjūčio 1 d. mokėti Sodros bei PSD įmokas nuo pusės pajamų ir grąžino teisę sudarinėti intelektualinių paslaugų sutartis ne tik kolektyvinio administravimo organizacijoms. (Šiuo klausimu 2017 metų konferencijoje priėmėme Rezoliuciją Nr. 1.) Tai gera žinia, tačiau sausio - liepos mėnesiais permokėtų mokesčių niekas nesירוošia kompensuoti.

Apskritai vertinant 2017 metus reikia pripažinti, kad socialinė menininkų aplinka pagerėjo. Tačiau ar padidėjo parama meninei kūrybai? Į tai galite atsakyti kiekvienas iš jūsų. LMKA pernai negavo paramos nė vienam projektui. Darbai kultūros politikos formavimo srityje vyko chaotiškai. Gal tai galima paaiškinti valdžios pasikeitimu ir užmoju per trumpą laiką nuveikti per daug darbų?.. Tačiau kol kas Kultūros ministerija demonstruoja nenorą bendradarbiauti su mūsų asociacija, susitikti su mūsų vienijamų organizacijų pirmininkais, kviesti mūsų deleguotus atstovus į teisės aktus rengiančias darbo grupes. Tikėkimės, tai laikina. Dėkodamas visiems už bendrą darbą noriu išreikšti viltį, jog šiais metais mums seksis geriau.

LIETUVOS MENO KŪRĖJŲ ASOCIACIJOS METINĖS KONFERENCIJOS

REZOLIUCIJA Nr. 1

DĖL MENO KŪRĖJŲ INDIVIDUALIOS VEIKLOS IR MOKESČIŲ NUO AUTORINIŲ SUTARČIŲ

Vilnius, 2018-03-21

Nemaža dalis meno kūrėjų vykdo individualią veiklą pagal pažymą, nepaisant prievolės vesti buhalteriją ir deklaruoti pajamas. Tačiau daugelį kitų nuo tokios veiklos atgraso tai, kad ją įregistravę jie netenka teisės dalyvauti Meno kūrėjų socialinės apsaugos programoje, kas nedideles pajamas gaunančiam menininkui labai svarbu. Todėl prašome sudaryti sąlygas tokiems meno kūrėjams šioje programoje dalyvauti.

Menininkų mokesčių sistemą siūlome optimizuoti ir mokesčius nuo autorinių sutarčių prilyginti individualios veiklos mokesčiams. Mums nesuprantama, kodėl gyventojų, gaminančių serijinius gaminius ir teikiančių buitines paslaugas mokestinė aplinka turi būti palankesnė ir diskriminacinė atžvilgiu tų, kurie kuria vienkartinis originalius meno kūrinius. Mokesčių nuo pajamų pagal autorines sutartis diferencijavimas pagal tai, ar menininkas dirba pagal darbo sutartį, ar ne, taip pat neturi pagrindo, nes autorine veikla jis užsiima ne darbo metu. Kadangi meno kūrėjai pajamas pagal autorines sutartis gauna iš juridinių asmenų, kurių buhalterijos, mokėdamos autorinius atlyginimus, turi juos identifikuoti, išskaityti mokesčius ir teikti ataskaitas, joms nesunku būtų mokant atlyginimus pagal autorines sutartis, išskaičiuoti tuos 13,265 % pagal visas skaičiuokles ir pervesti mokesčius, kam priklauso. Paprasta programėlė VMI galėtų identifikuoti tuos, kurių metinės pajamos iš autorinių sutarčių pasiekė 20.000 eurų ribą ir uždėti jiems prievolę deklaruoti pajamas kaip ir dirbantiems pagal individualios veiklos pažymą.

Tokiu atveju labai didelei meno kūrėjų daliai dėl kelių autorinių sutarčių per metus nebereikėtų eikvoti laiko ir jėgų sudėtingai buhalterijai, valstybė iš karto gautų jai priklausančius mokesčius, sistema taptų lengviau, tad ir pigiau administruojama, o mokestinė socialinio ir sveikatos draudimo bazė padidėtų, nes menininkams ir jų kūrybos užsakovams nebereikėtų ieškoti kitų atsiskaitymo būdų. O menininkai ramiai galėtų atsidėti pagrindiniam savo užsiėmimui - kūrybai.

LIETUVOS MENO KŪRĖJŲ ASOCIACIJOS METINĖS KONFERENCIJOS

REZOLIUCIJA Nr. 2

DĖL LR AUTORIŲ TEISIŲ IR GRETUTINIŲ TEISIŲ ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO

Vilnius, 2018-03-21

2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė direktyvą 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo, kuri numatė, kad už kopijavimą asmeniniais tikslais autoriai turi gauti deramą atlygį. Perkeliant minėtos direktyvos nuostatas į LR Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 20 straipsnį buvo padaryta vertimo klaida, dėl kurios kompensacinis atlyginimas jau kurį laiką mokamas tik muzikos ir audiovizualinių kūrinių autoriams. Asociacija LATGA yra pateikusi Kultūros ministerijai šio įstatymo 20 str. pakeitimo projektą, tačiau Seimo jis, regis, taip ir nepasiekė. Manome, jog tokia padėtis diskriminuoja kitų sričių autorius, todėl prašome ištraukti minėto įstatymo straipsnio pataisas LR Seimo 2018 metų Pavasario sesijos darbų programą ir ištaisyti minėtą klaidą arba kompensuoti autorių negaunamą atlygį iš biudžeto.

